

1635-005-01 ~~Wag-4-67~~

NEDERLANDSE HERVORMDE KERK
ORGELCOMMISSIE

ERS

SECRETARIAAT: MR. L. HAVEMAN
VONDELSTRAAT 56. AMSTERDAM
TELEFOON 85401-87232

AMSTERDAM. 10 Juli 1951

Den Eerwaarden Heer A.H. Wuis
Hulpprediker
Zandhoeklaan 8
WESTERBORK

Eerwaarde Heer,

Naar aanleiding van Uw verzoek om advies werd door onze Commissie ter plaatse een onderzoek ingesteld.

Het orgel is naar onze mening omstreeks het einde der 18e of begin der 19e eeuw gebouwd. Omtrent de bouwer is ons nog niets gebleken, doch het werk komt overeen met dat van de orgelmaker F.C. Schnitger en Freytag, die in deze periode de belangrijkste orgelmakers van het Noorden waren. Het archief zou hier opheldering kunnen geven.

Omtrent de toestand van het instrument rapporteren wij het volgende:
PIJPWERK

De dispositie vertoont naar onze mening op de Viola di Gamba na het oorspronkelijk beeld. Vroeger heeft vermoedelijk een sexquialtera op deze plaats gestaan.

De Prestant 8' heeft vroeger in de discant dubbel gesproken, thans zijn de verbindingen naar één rij pijpen nl. in het front weggenomen, zodat deze niet meer dubbel spreken. Een pijp van dit register is erg verzakt. Vele pijpen hebben bijna vergane voeten, het gevolg van oxyde, trompetbekers deels in zeer slechte staat. Ook is een beker der Trompet verzakt. Bovenranden der labiaalpijpen zijn geknepen en gescheurd, het gevolg van onoordeelkundig stemmen.

Zowel de Prestant 8 als de Trompet 8 spreken zeer slecht aan.

De toonhoogte van het orgel is gewijzigd door het toepassen van de zg. expression, d.i. overlengte.

Het gehele pijpwerk is sterk vervuild. In de koppen der Trompet is houtworm geconstateerd, terwijl de lepels geoxydeerd zijn.

WINDLADE en MECHANIEK

De windlade heeft door het loslaten van de lijmnaden en het werken van het hout door- en bijspraak gekregen, zodat van een constante windtoevoer reeds hierdoor geen sprake meer is. Metaalverbindingen in de mechaniek zijn niet gevoerd, zodat hierdoor rammelen bij verbindingsaanwetting bespelen ontstaat. In de winkelhaken is te veel zijwaartse speling, terwijl abstractdraden deels zijn vergaan en provisorisch door ijzerdraadjes zijn vervangen.

Het leer der wandkanalen is verdroogd, terwijl de blaasbalg evenzeer een revisie nodig heeft.

Het snijwerk aan de frontzijde is gedeeltelijk losgelaten. In diverse delen is worm aanwezig. Niet alleen het pijpwerk, doch ook de resonerende delen van het orgel zijn sterk vervuild.

Ter voorkoming van verdere beschadiging hebben wij bij ons bezoek 1 prestant- en Trompetpijp achter het orgel op de blaasbalg gelegd.

Aangezien het instrument van goede makelij is en ook bovendien nog historische waarde heeft, adviseren wij U tot algehele restauratie, daar het instrument in vervallen staat verkeert. Uitstel zal spoedig tot ver-

4629-02-02

WERKMAKERS VERENIGING

10 JUN 1951

meerdering der kosten leiden, zodat wij U dringend a vizeren te besluiten tot deze restauratie.

Om tot een prijscalculatie te komen verzoeken wij U in dit geval ons te machtigen met de Gebr. Van Vulpen te Utrecht contact op te nemen, welke firma wij als betrouwbaar en deskundig hebben leren kennen. Onder onze leiding verricht deze firma in Uw omgeving ook werken te Oosterwolde, Sellingen en Klazienaveen, terwijl in Exloermond een werk reeds opgeleverd werd.

Het contact met bedoelde firma is uiteraard vrijblijvend tot een eventuele opdracht verstrekt wordt.

Gaarne Uw berichten tegemoetziende,

Hoogachtend,
namens de Orgelcommissie
der N.H.Kerk,

Y. J. J. J. J.

J. J. J.

WINDLUDE of MECHANIEK

De windluide heeft voor het loeien van de lijnanden en het werken van het hout- en blaaswerk gekregen, zodat van een constant windtoevoer reeds hierdoor geen sprake meer is. Metastabiliteit in de mechaniek zijn niet gevord, zodat hierdoor rampen bij werkzaamheden bepaalde ontstaan. In de veldwerken is te veel zijwaarts afdaling, ter-
willi werkzaamheden deels zijn vergaan en grotendeels door zijwaarts zijn veranderd.
Het loer der werkzaamheden is veranderd, terwijl de blaasdeij eveneens een revisie nodig heeft.
Het loier van de loerlijde is grotendeels loegelaten. In de-
verre delen is een aanwijzing. Niet alleen het zijwerk, doch ook de re-
kenende delen van het orgel zijwaarts vervuld.
Ter voorkoming van verdere beschadiging hebben wij bij ons bezoek
i eerste en tweede zijde achter het orgel op de blaasdeij geleed.

Aangezien het instrument van goede kwaliteit is en ook bovendien nog historische waarde heeft, adviseeren wij U tot zinschelde restauratie, dat het instrument in vervallen staat verkeert. Uitsluitend zal noodig tot ver-